

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

Богуславська С.І.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання, оформлення та захисту курсової роботи
з дисципліни: «Менеджмент організацій»
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент організацій»,
«Управління фінансово-економічною безпекою»
освітнього ступеня «магістр»

Черкаси 2021

УДК 001.89-057.875:005(072)

M54

Богуславська С.І. Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсової роботи : для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Менеджмент організацій», «Управління фінансово-економічною безпекою» освітнього ступеня «магістр». – Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2019. – 30 с. – [Укр.мова]

Підготовлено на основі «Положення про курсові і кваліфікаційні роботи», введеного в дію наказом Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького № 126-н від 28.02.2019 р.)

Рецензенти:

Зачосова Н.В., професор кафедри менеджменту та економічної безпеки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, доктор економічних наук.

Сурай А.С., професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного Технологічного університету, доктор економічних наук.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. КУРСОВА РОБОТА, ЇЇ МЕТА І ЗАВДАННЯ.....	4
2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	5
2.1. Вимоги до структури курсової роботи.....	6
3. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	7
3.1. Перший етап.....	7
3.2. Другий етап.....	7
3.3. Третій етап.....	8
3.4. Четвертий етап.....	8
3.5. П'ятий етап.....	9
3.6. Шостий етап.....	9
3.7. Сьомий етап.....	10
3.8. Восьмий етап.....	11
4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	11
5. ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	15
5.1. Загальні вимоги.....	15
5.2. Ілюстрації.....	15
5.3. Формули.....	15
5.4. Список використаних джерел.....	15
6. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ РОБОТИ.....	16
6.1. Загальні вимоги щодо змісту.....	16
6.2. Написання першого розділу.....	17
6.3. Написання другого розділу.....	19
6.4. Написання третього розділу.....	24
6.5. Висновки і пропозиції.....	25
6.6. Перелік використаних джерел.....	25
6.7. Додатки.....	25
7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	27
8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28
ДОДАТКИ.....	29

ВСТУП

Видання дає змогу допомогти студентам оптимально організувати свою роботу з вивчення теорії проблеми організації процесу аналізу практичних проблем, набути навичок щодо оформлення і захисту курсової роботи.

Методичні рекомендації формулюють основні правила підготовки та захисту курсових робіт. Встановлюють загальні вимоги до курсових робіт, організацію виконання курсових робіт, тематику курсових робіт, структуру та зміст курсових робіт, правила оформлення курсових робіт, етапи підготовки до захисту та проведення захисту курсових робіт, критерії оцінювання знань магістрантів під час захисту курсової роботи.

1. КУРСОВА РОБОТА, ЇЇ МЕТА І ЗАВДАННЯ

Курсова робота (Курсовий проект) — вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Програма курсу “Менеджмент організацій” розроблена з урахуванням системного і функціонального підходів, які розглядають організацію як складну відкриту соціотехнічну систему, а управління нею – як динамічний комплекс функціональних менеджментів: фінансового, кадрового, операційного, інноваційного, інвестиційного, маркетингового тощо. В межах курсу передбачено написання курсової роботи.

Курсова робота носить суто практичний характер, в ній аналізуються проблеми реально діючого підприємства. При її написанні студент має систематизувати та усвідомити отримані знання з великого кола управлінських дисциплін, зокрема «Економічний аналіз», «Менеджмент», «Маркетинг», «Стратегічний менеджмент», «Менеджмент персоналу», «Операційний менеджмент» тощо.

За своїм призначенням курсова робота повинна допомогти студентам теоретично підготуватись до вирішення проблем управління організацією в умовах

ринкової економіки. Тому вона має відображати теоретичний рівень підготовки студентів, наявність здібностей до органічного поєднання науково-теоретичних знань з практичною діяльністю у сфері управління. Головна мета виконання курсової роботи – застосувати набуті під час навчання знання і навички для системного та комплексного управлінського дослідження проблем сучасного підприємства і вибору шляхів їх удосконалення, довести свою спроможність виконувати обов'язки менеджера у майбутньому.

Під час роботи над вибраною темою студенти отримують можливість:

- самостійно визначати мету і основні завдання при розв'язанні певних проблем;
- самостійного пошуку відповідної теоретичної та практичної інформації;
- набуті практичних навичок аналізу і синтезу актуальних питань управління;
- оволодіти основами подання науково-дослідної роботи, оформлення науково-довідкових матеріалів.

Мета цієї методичної розробки – допомогти студентам оптимально організувати свою роботу з вивчення теорії проблеми, організації процесу аналізу практичних проблем, набуті навичок щодо оформлення і захисту курсової роботи.

2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тема курсової роботи з дисципліни «Менеджмент організацій» обирається із запропонованого списку або надається студентом самостійно із затвердженням такої протоколом засідання кафедри.

В основу вимог покладено діючі в Україні нормативні документи щодо оформлення наукових праць.

1. Насамперед треба обґрунтувати актуальність теми, тобто її важливість, своєчасність, практичну значущість. Курсова робота вважатиметься актуальною, якщо її тема пов'язана із сучасними потребами розвитку організації (підприємства), а питання, що висвітлюються, є важливими для розуміння головних напрямів діяльності менеджера.

2. Курсова робота має бути на достатньому теоретичному рівні, тобто студенту слід розкрити тему курсової роботи з позицій існуючої теорії, сучасних

поглядів вчених і спеціалістів. Необхідно показати також ґрунтовне знання основних понять і термінів, що стосуються найважливіших проблем курсової, включати в її зміст тільки об'єктивні, перевірені факти і реальні практичні приклади.

У курсовій роботі повинні бути використані сучасні методи наукового дослідження. Це передусім передбачає:

- вивчення відповідних літературних і статистичних джерел (монографії, журнальні статті, статистичні збірники);
- аналіз і систематизацію різних думок і підходів, формування власного погляду на визначену проблему;
- порівняння результатів практичної діяльності вітчизняних і зарубіжних фірм;
- розробку висновків і рекомендацій з проблеми, що аналізується.

4. Використання наочного матеріалу також є важливою вимогою, оскільки схеми, діаграми, графіки і рисунки дозволяють скласти уявлення про рівень умінь систематизувати матеріал, довести його в доступній, переконливий формі.

5. Дотримання стандартів щодо оформлення. Студентам треба знати основні вимоги стосовно оформлення таких елементів курсової роботи: титульної сторінки, плану роботи, розміщення тексту на сторінці; додержуватись правил цитування, оформлення посилань, списку використаної літератури. У тексті не повинно бути граматичних і стилістичних помилок. Знання і використання стандартів підвищує культуру оформлення наукових праць, що знадобиться при підготовці дипломної, магістерської роботи, а також у майбутній практичній діяльності.

2.1. Вимоги до структури курсової роботи

Курсова робота повинна складатися з таких елементів:

1. **Титульна сторінка** – її оформлення не потребує особливих пояснень (її варіант наведений у дод. А).

2. **Зміст** – вказуються назви розділів (підрозділів), сторінки, на яких вони розміщені (дод. Б).

3. **Вступ** – розкриваються актуальність і практичне значення теми, мета і основні завдання, предмет і об'єкт дослідження, структура курсової роботи, наводяться джерела інформації.

4. **Основна частина** – складається з кількох основних розділів, які, у свою чергу, можуть поділятися на підрозділи і за змістом повинні відповідати тематиці роботи, підпорядковуватись головній меті та завданням, бути органічно взаємопов'язаними, мати приблизно однаковий обсяг.

5. **Висновки** – підсумовуються результати дослідження і дається стислий перелік конкретних пропозицій відповідно до поставлених завдань.

6. **Список використаних джерел** – оформлюється відповідно до

стандарту.

7. **Додатки** – до них можна включати допоміжні матеріали (таблиці, ілюстрації, схеми тощо). Посилання на додатки в текстовій частині обов'язкові.

3. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тема курсової роботи повинна розглядатись з двох аспектів. По-перше, вона виступає частиною загальної проблематики такої науки, як менеджмент. По-друге, тема є дуже складною та багатоплановою за змістом. Тобто студентам треба уявляти таку діалектику: тема є складовою теоретичного поля, але водночас вона сама складається з багатьох аспектів і напрямів. Тому необхідно не тільки розкрити зміст вибраної теми, а й чітко бачити місце теми в загальній теорії, її зв'язок з іншими темами.

Тема курсової роботи з менеджменту організацій повинна бути висвітлена комплексно. Це дуже відповідальне завдання, якому має передувати досконале ознайомлення з вітчизняними та зарубіжними літературними джерелами. Крім того, теоретичне дослідження повинно бути пов'язано з аналізом існуючої практики на вітчизняних і зарубіжних підприємствах. Якість курсової роботи значно підвищується, якщо вона має вихід на практичне застосування результатів дослідження.

Для глибокого і системного розкриття теми курсової роботи необхідно чітко уявляти такі важливі моменти, як об'єкт і предмет дослідження.

Курсова робота виконується в певній послідовності. Можна визначити її головні етапи.

3.1. Перший етап.

Формулювання назви теми. Передусім тематика курсових робіт визначається змістом навчальних курсів, розробляється викладачами і затверджується на засіданні кафедри.

3.2. Другий етап.

Робота з літературою. Головна мета цього етапу – пошук, аналіз та узагальнення інформації, що міститься в наукових джерелах. Залежно від засобу подання інформації, серед них розрізняють текстові (книги, журнали, звіти) і графічні (креслення, схеми, діаграми). Крім того, джерела поділяють на первинні (що містять безпосередньо результати досліджень і розробок) і вторинні (що містять результати аналітичної та синтетичної переробки первинної інформації).

До первинних належать книги, брошури (наукові, навчальні, офіційно документальні, науково-популярні, за галузями науки). Серед книг і брошур

важливе наукове значення мають монографії, що містять всебічне дослідження однієї проблеми чи теми, а також збірники наукових праць, до яких входять низка праць одного або декількох авторів, реферати, офіційні або наукові матеріали. Важливими є офіційні документи законодавчого, нормативного чи директивного характеру. Вони допоможуть чітко уявити і проаналізувати економічну політику держави, обґрунтувати процес упровадження її в організаціях, оцінити ступінь використання керівниками нормативних актів у процесі управління та їх дотримання тощо.

Найоперативніші джерела інформації – періодичні видання (газети, журнали). Для аналізу системи управління як підприємствами, так і окремими його складовими можна використовувати економічні, правові, політичні періодичні видання.

Серед вторинних джерел і видань слід відмітити довідкові (довідники, словники); оглядові (вміщують концентровану інформацію, отриману в результаті відбору, систематизації та логічного обґрунтування повідомлень з багатьох першоджерел певної теми за певний проміжок часу); реферативні (реферативні журнали, реферативні збірники).

3.3.Третій етап.

Розробка плану (змісту) роботи. Це дуже відповідальний етап, бо саме тут визначається структура майбутньої роботи, формуються напрями проведення подальших теоретичних і практичних досліджень. Для розробки ефективного плану курсової роботи рекомендується скористатись таким алгоритмом:

- насамперед необхідно ознайомитися зі змістом ґрунтовних наукових публікацій за вибраною темою (монографій, посібників тощо);
- скласти розгорнутий план із визначенням основних розділів і підрозділів курсової роботи;
- узгодити свій варіант плану з науковим керівником.

План курсової роботи є основою проведення дослідження і вказує напрями досягнення мети. Він має відображати всі етапи дослідження, бути логічно обміркованими і складатись за певними методичними вимогами. Приклад плану наведено в дод. Б.

3.4.Четвертий етап.

Розробка вступу. На цьому етапі обґрунтовується актуальність теми, формулюються мета та основні завдання курсової роботи, визначаються об'єкт і предмет дослідження, а також інформаційна база роботи.

При обґрунтуванні актуальності теми студент демонструє своє бачення щодо її важливості, місця серед інших тем курсу.

Визначення мети роботи і основних завдань дає студенту можливість

сформулювати майбутні основні результати та основні напрями дослідження.

Об'єкт дослідження в курсовій роботі має бути актуальним і пов'язаним з сучасною практикою управління організацією. Тому поряд з теоретичними дослідженнями в курсовій роботі значне місце відводиться практичній частині – аналізу та шляхам удосконалення сучасного менеджменту або його складових на прикладі конкретного вітчизняного чи зарубіжного підприємства,

Обсяг вступу до курсової роботи повинен займати 2-4 сторінки тексту.

3.5. П'ятий етап.

Теоретичне дослідження, основними завданнями якого виступають:

➤ аналіз і синтез існуючих поглядів вчених і практиків на проблему.

Цей процес передбачає в основному вивчення відповідних наукових і статистичних джерел;

➤ виявлення загальних закономірностей розвитку даної проблеми;

➤ розробка теоретичної моделі, яка б допомогла в подальшому розв'язувати практичні питання з управління організацією.

Перший розділ містить теоретичні відомості щодо тематики даної роботи.

Структура підрозділів:

1.1 Визначення сутності, ролі та значення, теоретичних підходів щодо дослідження певного явища чи процесу, представлення класифікацій, структури та ознак.

1.2 Визначення принципів і факторів, які визначають особливості даного процесу чи явища, виявлення функціональних характеристик.

1.3 Визначення методичних підходів до оцінки ефективності управління певним процесом чи явищем.

3.6. Шостий етап.

Аналіз існуючої практики розв'язання проблем на обраному об'єкті дослідження в межах теми. Для успішного виконання цього етапу студентам потрібно використовувати такі наукові методи пізнання:

➤ *спостереження*, що може виступати як вивчення існуючої практики (наприклад, спостереження за методами планування роботи, мотивації персоналу, делегування повноважень та ін.);

➤ *порівняння* – установлення відмінностей між об'єктом дослідження та іншими підприємствами або виявлення спільних рис (наприклад, між системою управління якістю, методами керівництва на вітчизняних і зарубіжних підприємствах тощо);

➤ *узагальнення*, що означає синтез, об'єднання інформації, висновків, отриманих у процесі попереднього аналізу. Узагальнення, як правило, відображає головні, основні характеристики об'єкта дослідження.

Друга частина роботи містить організаційно-економічну характеристику діяльності підприємства за 3 роки.

- загальні відомості про дане підприємство;
- показники ефективності використання праці персоналу, зокрема, слід проаналізувати: чисельність в динаміці, коефіцієнт плинності кадрів, продуктивність праці і аналіз факторів, що на неї впливають;
- показники прибутковості і рентабельності (прибуток в динаміці, рентабельність продукції, рентабельність майна, загальний коефіцієнт рентабельності тощо) (форма 2), оцінка структури витрат (форма 2), їх динаміка;
- оцінка ефективності використання основних засобів (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність праці, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт надходження, коефіцієнт зносу (форма 5));
- динаміка необоротних активів;
- показники ефективності управління оборотними активами;
- показники платоспроможності та ліквідності;
- показники ефективності управління запасами.

Завершується другий розділ проведенням SWOT-аналізу, який повинен відображати результати, представлені в підрозділі 2.2, а також наявні тенденції розвитку.

Емпіричною базою для виконання аналітичного розділу роботи є дані офіційної статистичної звітності підприємств, що представлені на офіційному сайті www.smida.gov.ua за варіантами або за даними звіту про фінансові результати і балансу підприємства.

Третя частина роботи містить рекомендації щодо підвищення ефективності управління організацією, зокрема, в контексті теми даної роботи: необхідно запропонувати заходи, методи, підходи для вирішення виявлених у ході теоретичного і практичного дослідження проблем. З цією метою рекомендується:

- розробити перелік основних дій, які забезпечать усунення недоліків у тій чи іншій системі управління бізнесом;
- обґрунтувати ці рекомендації відповідними розрахунками;
- запропонувати найдієвіше, на ваш погляд, методи та засоби, які забезпечать їх упровадження;

Наприклад, якщо вами запропонована програма вдосконалення системи мотивації персоналу, треба обґрунтувати доцільність кожного напрямку, показати їх ефективність, продемонструвати найрезультативніші засоби підвищення мотивації працівників тощо;

- здійснити прогнозування основних показників діяльності досліджуваного підприємства (валового доходу, собівартості, чистого прибутку та одного із показників відповідно до теми роботи).

3.7.Сьомий етап.

Завершується змістовна частина курсової роботи висновками. Висновки повинні бути узагальнюючими, рекомендаційними, стислими, адресними, що на практиці означає стислий виклад основного змісту роботи.

3.8.Восьмий етап.

Крім змістовної частини, курсова робота повинна містити і допоміжну. Не можна забувати про це і підходити як до другорядного завдання. Допоміжна частина, як правило, включає **список використаних джерел і додатки**. Щоб мати уявлення про вимоги щодо оформлення списку використаної літератури, треба уважно опрацювати додаток Г.

Що стосується додатків, то головне їх призначення – розвантажити змістовну частину курсової роботи. Тому в додатки переважно включають матеріали, які важливі, але досить великі за обсягом. Зазвичай це таблиці, рисунки, тощо, якщо вони займають більше однієї сторінки.

Отже, особливу увагу при виконанні курсової роботи необхідно звернути на такі моменти:

- робота повинна мати як теоретичний, так і аналітичний характер;
- основна увага приділяється проблемам управління організацією, а не загальноекономічним, економіко-математичним або технічним;
- робота повинна бути тісно пов'язана зі спеціальністю і спеціалізацією студента – майбутнього менеджера.

Менеджерам слід ретельно проаналізувати і економічно обґрунтувати ділову і управлінську характеристики організації: виробничу, комерційну, фінансово-економічну діяльність, облікову роботу на підприємстві, практику забезпечення безпеки, ризиків і страхування, організаційну структуру, проаналізувати внутрішнє середовище організації як самоврядної системи в ринковій економіці. По цих питаннях зробити відповідні висновки і внести пропозиції керівництву конкретної організації.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ.

1. Особливості та форми планування діяльності підприємства в менеджменті організацій.
2. Напрямки вдосконалення аналізу конкурентного середовища функціонування організації.
3. Організація процесу внутрішнього консультування в менеджменті підприємства.

4. Особливості управління операційною стратегією організації на сучасному етапі.
5. Управління матеріально-технічною базою організації.
6. Особливості впровадження систем контролю та моніторингу діяльності персоналу організації.
7. Форми реалізації стратегій розвитку в менеджменті організацій.
8. Напрямки вдосконалення управлінської діяльності в державних організаціях.
9. Напрямки вдосконалення управлінської діяльності в організаціях туристичної індустрії.
10. Напрямки вдосконалення управлінської діяльності організацій в соціальній сфері.
11. Сучасні форми та шляхи розвитку менеджменту організацій.
12. Управління інформаційним середовищем організації.
13. Форми та методи сучасної кадрової політики.
14. Управління соціальним середовищем організації.
15. Впровадження систем внутрішньоорганізаційного навчання та перепідготовки кадрів.
16. Управління фінансовою підсистемою організації.
17. Сучасні методи діагностики фінансового стану підприємства в менеджменті організації.
18. Технології управління транспортним забезпеченням виробництва.
19. Напрями вдосконалення операційної діяльності підприємства.
20. Впровадження сучасних форм економічного аналізу в менеджменті організації.
21. Особливості управління внутрішніми та зовнішніми процесами організації.
22. Управління та контроль за системою цілей організації.
23. Вплив принципів організації на процес її функціонування.
24. Особливості взаємозв'язку внутрішньої та зовнішнього середовища організації.

25. Сучасні форми та методи менеджменту у кризових ситуаціях.
26. Особливості процесу реорганізації, його етапи та наслідки.
27. Вдосконалення маркетингової стратегії організації.
28. Реалізація стратегічних програм управління організацією.
29. Особливості управління інноваційними процесами в організації.
30. Напрями вдосконалення управління організаційною діяльністю.
31. Управління соціальною політикою організації.
32. Організація управління персоналом підприємства.
33. Напрямки вдосконалення адміністративної структури управління організації.
34. Створення та реалізація стратегій розвитку персоналу організації.
35. Особливості процесу управління в менеджменті організацій.
36. Шляхи вдосконалення організаційних схем управління на сучасному етапі.
37. Особливості системи розподілу повноважень та відповідальності.
38. Управління фінансово-економічною системою організації.
39. Напрямки підвищення ефективності використання ресурсів організації.
40. Підвищення продуктивності праці працівників служби зайнятості.
41. Аналіз планування і використання робочого часу менеджера підприємства та пропозиції щодо ефективного використання.
42. «Управління взаємовідносинами на підприємстві» (на прикладі ТОВ «АТП-Черкаси»)
43. Особливості процесу організації управління персоналом підприємства.
44. Аналіз впливу реорганізації підприємства на роботу персоналу
45. Формування системи управління витратами підприємства.
46. Створення та реалізація стратегій розвитку персоналу організації.
47. Сучасна система реагування на надзвичайні ситуації в контексті організації підготовки невідомих працівників.

48. Особливості процесу реорганізації, його етапи та наслідки.
49. Системи контролю та моніторингу в роботі персоналу організації.
50. Проблеми мотивації в менеджменті підприємства.
51. Реформування економіки підприємства в галузі охорони здоров'я.
52. Сучасні шляхи та форми розвитку менеджменту організацій.
53. Аналіз впливу комунікацій при ділових переговорах на діяльність підприємства та шляхи підприємства та шляхи підвищення її ефективності.
54. Вибір корпоративної стратегії компанії на фоні трансформації ринку
55. Напрями вдосконалення аналізу конкурентного середовища функціонування організації (на матеріалах ТОВ «Дубава»)
56. Напрями вдосконалення операційної діяльності підприємства.

5. ВИМОГИ ЩОДО ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги.

Обсяг роботи має становити не більше 35 сторінок друкованих аркушів формату А4 (210x297 мм), шрифт – Times New Roman, 14 пк, інтервал між рядками – 1,5 (у таблицях – 1). Шрифт має бути чітким, щільність тексту – однаковою. Чорним кольором набираються текст, титульна сторінка, таблиці, графіки, формули. Параметри сторінки залишати таких розмірів: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм.

Заголовки структурних частин курсової роботи „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту.

Кожна структурна частина курсової роботи починається з нової сторінки, окрім підрозділів. Сторінки, розділи, підрозділи, малюнки, таблиці, формули нумеруються арабськими цифрами без знака №.

Курсова робота починається з титульної сторінки, яка не нумерується, але входить до загальної нумерації. Номер на сторінках проставляється у правому нижньому куті.

Титульна сторінка оформлюється за зразком, наведеним у додатку А.

5.2. Ілюстрації (креслення, схеми, графіки, карти)

Подаються безпосередньо після першої згадки у тексті. Їх треба позначати словом „Рис.” і нумерувати послідовно в межах розділу, за винятком тих, що

наводяться в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та її порядкового номера, між якими ставиться крапка; назву і пояснювальні підписи розміщують безпосередньо під рисунком із зазначенням його відповідного номера. Наприклад: Рис. 2.1. (далі – назва), тобто – перша ілюстрація другого розділу.

Така сама послідовність стосується **таблиць**. Тільки слово „Таблиця” вказується у правому верхньому куті над відповідним її заголовком. Наприклад: „Таблиця 2.2” (друга таблиця другого розділу).

У тексті роботи посилання на таблицю дається так: „Динаміку основних фінансових показників діяльності підприємства за 20__-20__ рр. відображено в таблиці 2.2”.

Якщо частина таблиці переходить на іншу сторінку, то далі пишуть „Продовження (або Закінчення) табл.” з її відповідним номером. Наприклад: „Продовження (або Закінчення) табл. 2.2”.

5.3. Формули (якщо їх більше однієї)

Також нумерують у межах розділу. Номер ставиться праворуч на рівні відповідної формули у круглих дужках. Наприклад: (3.1) – перша формула третього розділу.

При написанні курсової роботи студент повинен наводити **посилання** на джерела, матеріали або окремі результати, що дає змогу відшукати документ і перевірити достовірність його цитування. Посилання в тексті слід зазначати порядковим номером за переліком посилань у квадратних дужках. Наприклад: [1, с. 7] – перше посилання, сторінка сьома.

5.4. Список використаних джерел

Складається в алфавітному порядку за прізвищами першого автора або першим словом назви праці, документа. Вихідні дані наведених у списку джерел повинні відповідати вимогам державного стандарту. Всі праці і документи розміщуються за абеткою по блоках:

- закони, нормативні акти та положення державного значення;
- літературні та наукові джерела;
- матеріали періодичних видань.

У літературних і наукових джерелах вказують прізвище, ініціали автора, повну назву книги, місце видання, видавництво, рік видання, загальну кількість сторінок. У періодичних виданнях – прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу чи газети, рік видання, номер журналу чи дату виходу газети.

Приклади оформлення:

Офіційні видання:

Закон України „Про державну статистику” від 17.09.92 № 2614-XII // Голос

України. – 1992. – 21 жовт.

Монографії, підручники (один, два або три автора): Богуславська С. І. Ключові елементи стратегічного управління розвитком регіональних соціально-економічних систем / С. І. Богуславська // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2016. – № 11. – С.565-570. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-11-2016/19-vipusk-11-cherven-2016-r/2164-boguslavska-s-i-klyuchovi-elementi-strategichnogo-upravlinnya-rozvitkom-regionalnikh-sotsialno-ekonomichnikh-sistem>

Статті із журналу:

Богуславська С.І. Детермінанти соціальної ефективності реформ підготовки людських ресурсів об'єднаних територіальних громад / С.І. Богуславська, А.В. Переверзева // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики» № 9'2018(37)

Стандарти:

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» від 01.07.2007 р.

Інтернет-видання:

Світовий досвід формування та реалізації державної регіональної політики [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///C:/Users/GREY/Downloads/pubm_2016_4_7.pdf

Додатки є продовженням основної частини курсової роботи. Кожен з них становить самостійний блок із власним заголовком і починається з нової сторінки. Слово „Додаток А” з відповідною літерою за абеткою (окрім літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Б) друкується праворуч над заголовком.

Ілюстрації, таблиці і формули нумеруються в межах кожного додатка. Наприклад: Рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу.

Курсову роботу потрібно зброшурувати.

6. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ РОБОТИ

6.1. Загальні вимоги щодо змісту.

Структуру курсової роботи розглянемо на прикладі теми курсової роботи – «Формування системи менеджменту на підприємстві (повна назва підприємства, що аналізується)».

ВСТУП

1. СУЧАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ (ДО 8 СТ.)

1.1 Характеристика організації як суб'єкта господарювання

- загальна характеристика підприємства;
- охарактеризувати функції організації;
- аналіз цілей та видів діяльності (класифікація цілей).

1.2 Визначення внутрішньої структури організації

- цілі, завдання, технологія, структура, персонал та їх взаємозв'язок.

1.3 Структура управління організацією

- тип управлінської структури, її переваги та недоліки, відповідність організаційної структури типу організації;

1.4. Досягнутий рівень ефективності господарювання

- загальні показники господарської діяльності;
- розрахунок показників рентабельності (прибутковості);
- факторний аналіз одного з показників.

2. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА (ДО 15 СТОР.)

2.1. Визначення місії та перспективних цілей діяльності підприємства

- формулювання місії підприємства на майбутнє;
- побудова дерева цілей.

2.2. Дослідження факторів макросередовища та мікросередовища організації та їх вплив на ефективність управління

- фактори, що впливають на підприємство;
- визначення можливостей та загроз у зовнішньому середовищі.

2.3. Аналіз сильних та слабких сторін підприємства

- здійснення аналізу за напрямками: виробництво, маркетинг, персонал, фінанси, організаційна культура.

2.4. Вибір стратегії розвитку підприємства

2.5 Організаційна культура та імідж

3. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ЇЇ ВИРІШЕННЯ (ДО 8 СТОР.)

3.1. Характеристика проблеми

3.2. Шляхи вирішення проблеми

3.3.Економічний (соціальний) ефект від запропонованих заходів

ВИСНОВКИ (ДО 3 СТОР.)

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6.2. Написання 1-го розділу.

«СУЧАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ»

Перший розділ містить загальну характеристику організації, що є об'єктом дослідження.

У першому підпункті «**Характеристика підприємства як суб'єкта господарювання**» подається загальна характеристика підприємства.

Спочатку дається стисла історична довідка, аналіз цілей та характеристика видів діяльності (вихідним джерелом інформації для цього є статут), головну увагу приділити саме основним видам діяльності, сформулювати нинішню місію підприємства та конкретизувати її у довгострокових цілях, розробити класифікацію організації за різними ознаками (мета і характер діяльності, форма власності майна, правовий статус і форма господарювання, галузево-функціональний вид діяльності, розмір за чисельністю працівників), вказати стадію життєвого циклу організації, далі – наявність ресурсів, необхідних для досягнення цілей організації, описати функції організації та роль менеджера в кожній функції, вказати залежність від зовнішнього середовища, необхідність управління.

У другому підпункті «**Визначення внутрішньої структури організації**» необхідно визначити основні складові внутрішнього середовища організації – цілі, завдання, технологію, структуру, персонал та їх взаємозв'язок.

У третьому підрозділі «**Структура управління організацією**» необхідно розкрити принципи побудови організаційної структури, наявність розподілу праці, вищі органи управління та їх повноваження, визначити вид і тип існуючої організаційної структури, переваги і недоліки, відповідність управлінської структури типу організації, умови ефективного застосування, необхідність організаційних змін.

Четвертий підпункт «**Досягнутий рівень ефективності господарювання**» повинний містити таблицю основних показників діяльності підприємства та таблицю показників прибутковості (рентабельності). Має бути проведений факторний аналіз одного із показників (господарської діяльності чи прибутковості) із висновками щодо тенденції впливу кожного із факторів на зміну показників.

Рекомендована таблиця основних показників може мати наступний вигляд:

Таблиця 1.1

Основні показники господарської діяльності підприємства

	Показник	Од. вим.	Роки			20...р у % (пунктах) до 20... р	
			20...	20...	20...		
1	Обсяг валової продукції	тис. грн.					
2	Виручка від реалізації	тис. грн.					
3	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.					
4	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.					
5	Середньоспискова чисельність працівників	чол.					
6	Річний фонд оплати праці	тис. грн.					
7	Середня заробітна плата	грн.					

8	Продуктивність праці	тис. грн./чол.					
9	Середньорічна вартість основних вир. фондів	тис. грн.					
10	Середньорічна вартість оборотних фондів	-					
11	Фондоємність	-					
12	Фондовіддача	-					
13	Фондоозброєність	-					
14	Коефіцієнт оборотності активів						
15	Період обертання активів	днів					

Варто пам'ятати, що для відносних показників (фондоємність, рентабельність тощо) розраховуються суто абсолютні відхилення.

Таблицю показників прибутковості можна подавати у наступному вигляді:

Таблиця 1.2

Показники рентабельності (прибутковості) діяльності, %

№ з/п	Показник	Роки			Відхилення 20..р. від20.. р.	
		20...	20..	20...		
1	Рентабельність підприємства					
2	Рентабельність реалізованої продукції					
3	Рентабельність виробничих витрат					
4	Рентабельність господарської діяльності					
5	Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції					
6	Рентабельність активів					
7	Адміністративні витрати на 1 грн. собівартості реалізованої продукції, грн.					

Факторний аналіз дозволяється проводити будь-яким методом, але попередньо має зазначатися модель аналізу (у загальному вигляді формула розрахунку показника, розрахунки проміжних показників), безпосередньо сам аналіз (із усіма необхідними розрахунками), має здійснюватися перевірка отриманих результатів (сума впливу усіх факторів повинна дорівнювати різниці фактичного та базового показників). Якщо вплив кожного фактору подано у абсолютних показниках, знайти відсоток впливу кожного фактору.

Всі підпункти 1-го розділу повинні в кінці містити стислі висновки.

6.3. Написання 2-го розділу.

«ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА»

Перший підпункт 2-го розділу «Визначення місії та перспективних цілей діяльності підприємства» повинний містити перспективну місію діяльності підприємства із врахуванням усіх наукових вимог до її формулювання. Далі вона має конкретизуватися у довгострокових цілях шляхом побудови дерева цілей.

При побудові дерева цілей можна користуватися методами декомпозиції та забезпечуючих умов.

Метод дезагрегації цілей застосовується для формалізованих цілей, які найчастіше характеризують реально існуючі об'єкти або ті, що створюються. Він базується на системному уявленні про об'єкт дослідження і передбачає використання таких понять (рис.1).

1. Система (С) як цілісний об'єкт, тобто генеральна ціль або ідеальне уявлення про те, що треба створити.

2. Підсистема (ПС) як частина більш загальної системи, у якій підсистеми є функціонально значущими.

3. Елементи як сукупність складових підсистем.

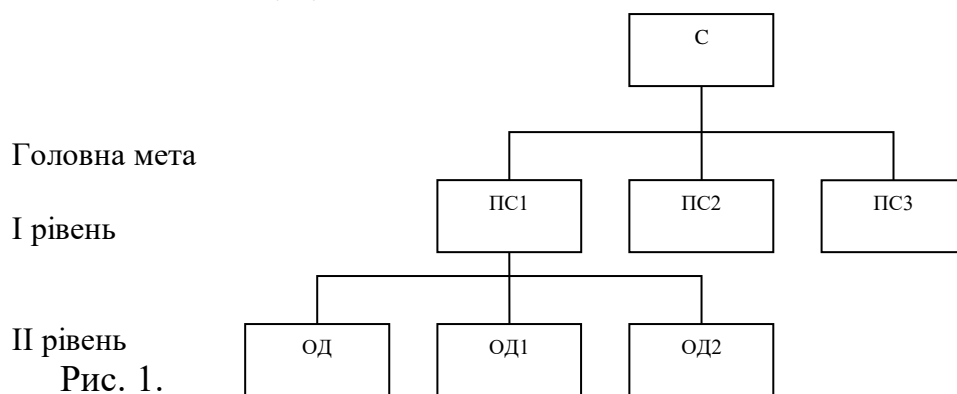

Рис. 1.
«дерева цілей»
деагрегації

Побудова
методом

Варто зазначити, що другий та нижчі рівні «дерева цілей» мають містити основні та альтернативні елементи досягнення цілей вищого рівня. Далі побудову I і II рівнів "дерева цілей" методом дезагрегації виконують за тими ж правилами: кожна з цілей поділяється на елементи і для кожної з них створюється комплекс альтернативних дій для їхнього досягнення.

Елементи I і II рівнів "дерева цілей" далі можна не поділяти на нижчі рівні в таких випадках:

а) якщо елемент, який аналізується, безпосередньо не пов'язаний з основною системою та не дає нічого цінного для її функціонування;

б) якщо елемент, що розглядається, є тривіальним та його існуючий варіант влаштовує дослідника та виконавця.

Метод забезпечення необхідних умов при побудові "дерева цілей" можна використати для декомпозиції мети будь-якого типу. Схематично метод забезпечення необхідних умов наведено на рис. 2.

Цей метод передбачає, що сформульована генеральна мета пропонується експертам для аналізу та побудови "дерева цілей". Незалежні експерти висувають вимоги щодо форми та умов, необхідних для досягнення мети, пропонують перелік оцінок.

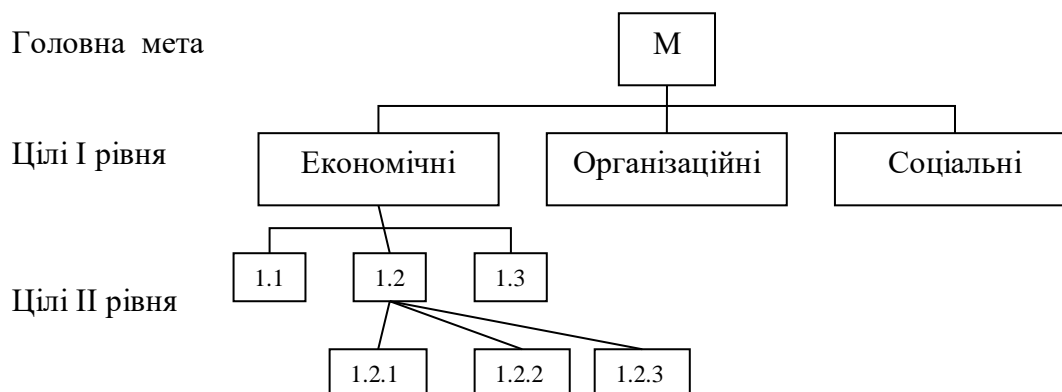

Рис.2. Побудова "дерева цілей" методом забезпечення необхідних умов

Для проведення будь-яких робіт у соціально-економічній системі, якою є організація чи підприємство, необхідно створити певні умови, що й відображено у вигляді цілей I рівня. Кожний наступний рівень є конкретизацією зазначених умов у термінах робіт, наприклад: 1.1 – залучення інвестицій; 1.2 – одержання кредитів; 2.1 – придбання та налагодження устаткування; 3.1 – залучення кадрів певної кваліфікації; 4.1 – зміни в структурі організації тощо.

При побудові дерева цілей варто враховувати часовий горизонт та кількісну (якісну) характеристику цілі.

У другому підпункті «Дослідження факторів макросередовища та мікросередовища мають аналізуватися фактори зовнішнього середовища організації, необхідно визначити вплив на організацію середовища прямої дії та середовища непрямої дії; дати характеристику факторів (чинників), та їх вплив на управління організацією.

Студент має визначити вплив кожного фактора на діяльність підприємства.

До факторів макросередовища належать:

1) *Економічне середовище:*

- стабільність національної валюти;
- сальдо платіжного балансу;
- рівень зайнятості;
- грошові доходи домогосподарств та їх розподіл;
- наявність та доступність кредитних засобів;
- співвідношення попиту та пропозиції на галузевому ринку;
- рівень процентних ставок на капітал.

2) *Політичне середовище:*

- політична стабільність;

- митне, податкове та інше законодавство;
- система податкових пільг та заохочень;
- валютне регулювання;
- захист оточуючого середовища.

3) Ринкові фактори:

- демографічні зміни в регіонах і державі;
- життєвий цикл продукції;
- рівень конкуренції в галузі.

4) Технологічні фактори:

- рівень асигнувань на НДДКР;
- зношення основних виробничих фондів;
- оцінка рівня розвитку технології;
- конкурентоспроможність технології на зовнішньому ринку.

5) Географічне середовище:

- географічні відмінності в структурі розподілу доходу;
- кліматичні умови в регіонах;
- доступність сировинних ресурсів, подорожчання енергоносіїв;
- транспортні умови;
- відкритість міжнародних ринків.

6) Соціально-культурне середовище:

- зміна соціальних настанов та культурних цінностей;
- ставлення соціальних груп до підприємництва;
- нові можливості у виробництві продукції.

7) Міжнародні фактори:

- міжнародні інвестиції;
- міжнародна конкуренція;
- система державного регулювання ЗЕД;
- заходи інших держав по захисту внутрішнього ринку.

До мікросередовища підприємства належать конкуренти, постачальники, посередники, покупці, контактні аудиторії. Студент повинний не тільки описати усіх учасників мікросередовища організації, а й оцінити вплив кожного на діяльність підприємства.

У третьому підпункті «Аналіз сильних та слабких сторін підприємства» аналізуються сильні та слабкі сторони організації за наступними напрямками:

1) Маркетинг:

- *Частка ринку та конкурентоспроможність.* Визначає залежність між часткою ринку організації та ефективністю її діяльності (прибутковістю). В більшості випадків це головна мета підприємств і керівники постійно її контролюють.

- *Різноманітність та якість асортименту.* Вони в більшості випадків визначають стійкість організації. В кожній галузі термін виведення новинок на ринок різний. Одним досить на рік вивести 1-2 нових вироби (наприклад, виробництво автомобільних шин), іншим – десятки, сотні.

- *Ринкова демографія* (дослідження доходів населення та його розшарування). Демографічні фактори на Україні не є сильною стороною підприємств, адже населення має катастрофічно низьку платоспроможність (більшість підприємств також).

- *Ринкові дослідження та розробки.* Для підтримання конкурентноздатності продукції підприємство постійно має займатися широкими дослідженнями та розробкою нових товарів і послуг, а також завоюванні нових ринків.

- *Перед- та післяпродажне обслуговування клієнтів.* Ефективне після продажне обслуговування забезпечує промисловим підприємствам більшу реалізацію, зберігає лояльність споживачів до фірми, дозволяє встановлювати підвищені ціни реалізації.

- *Збут та реклама, просування товарів.* Компанія може розраховувати на успіх лише у випадку, коли вона має сильних активних збутовиків, агресивну творчу рекламу та просування товарів та послуг.

- *Прибуток.* Прибуток є узагальненим показником ефективності діяльності. Необхідно постійно контролювати частку прибутку, яку приносять різні товари та послуги.

2) Фінанси:

Фінансовий стан багато в чому визначає майбутню стратегію фірми (рівень фінансової стійкості, фінансова політика формування капіталу та оптимальної структури капіталу. Фінансовий аналіз, як правило, проводиться методами фінансової ревізії.

3) Виробництво:

В ході аналізу виробничих можливостей необхідно дати відповідь на наступні запитання:

- Чи може фірма виробляти свої товари чи послуги з меншими витратами у порівнянні із конкурентами?
- Чи має організація доступ до нових матеріалів?
- Чи залежить вона від одного постачальника?
- Яке обладнання має фірма, чи є воно новим та легким в обслуговуванні?
- Чи розрахована система закупівель на зниження матеріальних запасів та прискорення реалізації продукції?
- Чи має фірма механізми контролю над вхідними матеріалами, їх рухом у виробництві та вихідними виробами?
- Чи може організація обслужити ті ринки, які не можуть її конкуренти?
- Чи володіє організація ефективною системою якості продукції?

• Наскільки вдало спланований та організований процес виробництва? Чи можна його покращити?

4) Персонал:

При дослідженні персоналу необхідно відповісти на наступні запитання:

• Як би Ви охарактеризували тип співробітників, що працюють нині в організації, що від них може знадобитися в майбутньому?

• Якою є компетентність та підготовка вищого керівництва організації?

• Чи наявний план просування по керівних посадах?

• Чи маємо ми ефективну та конкурентну систему винагороди?

• Чи ефективно ми використовуємо підготовку та підвищення кваліфікації керівних кадрів?

• Чи були в організації випадки звільнення керівного персоналу за власним бажанням в останні роки та чому?

• Чи функціонує в організації система оцінки роботи персоналу і коли така оцінка проводилась востаннє?

5) Організаційна культура та імідж:

Організаційна культура складається із культури поведінки людей в організаційному середовищі. Культура в організації підтримується головним чином через навчання. Імідж організації сприяє стійкій прихильності клієнтів, залученню нових.

У четвертому підпункті «**Вибір стратегії розвитку підприємства**» на основі побудованого дерева цілей, аналізу зовнішнього середовища, сильних та слабких сторін студент має визначити реальні загрози та можливості і запропонувати власну стратегію розвитку підприємства. Зробити SWOT-аналіз. Детальніше стратегічний аналіз підприємства описаний у підручнику «Стратегічний менеджмент» за ред. Осовської Г.В., Жалінської І.В., Фіщука ОЛ.

Всі підпункти 2-го розділу повинні в кінці містити стислі висновки.

6.4. Написання 3-го розділу.

«ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ЇЇ ВИРІШЕННЯ»

Третій розділ на відміну від 2-х попередніх, що носять загальний для всіх робіт характер, будується на основі аналізу конкретної проблеми обраної організації і носить індивідуальний характер.

Проблема 3-го розділу повинна мати відображення у напрямках при побудові дерева цілей.

У першому підпункті «**Характеристика проблеми**» аналізується проблема, що існує на підприємстві. Форма таблиць та матеріалу є довільною.

У другому підпункті «**Шляхи вирішення проблеми**» подаються загальні шляхи вирішення досліджуваної проблеми.

Третій підпункт «Економічний (соціальний) ефект від запропонованих заходів» містить розрахунок економічного ефекту запропонованих заходів або опис соціального ефекту. Не є обов'язковим економічний розрахунок усіх запропонованих у попередньому підпункті напрямків. Достатньо обрати один або кілька і детально розрахувати отримуваний ефект.

Всі підпункти 3-го розділу повинні в кінці містити стислі висновки.

6.5. Висновки і пропозиції. (Загальні).

Висновки повинні містити актуальність теми та відображати отримані результати у 3-х розділах. Обсяг від 5-ти до 8-ми сторінок.

6.6. Перелік Використаних Джерел

Література має зазначатися із дотриманням усіх бібліографічних вимог та розташовуватися у алфавітному порядку незалежно від виду літературного джерела (посібник, періодика, нормативні акти тощо).

Курсовий проект пишеться на основі опрацювання не менше 15 літературних джерел.

6.7. Додатки

У разі необхідності (аналізі таблиць обсягом понад 1 стор., наведенні значної кількості статистичного матеріалу тощо) студент може робити додатки до роботи. Правила оформлення та нумерації додатків є загальними.

7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Не пізніше ніж за два тижні до захисту студент подає курсову роботу науковому керівникові, який рецензує її та оцінює за такими критеріями: „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

У рецензії дається стисла характеристика виконаної роботи, оцінюється теоретичний рівень, глибина проведених досліджень, доцільність і обґрунтованість запропонованих рекомендацій.

У разі негативної оцінки курсова робота з рецензією повертається студентові, який повинен доопрацювати її з урахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант і рецензію подати науковому керівникові для повторної оцінки.

Якщо оцінка керівника позитивна, курсова робота допускається до захисту. Захист відбувається на засіданні комісії, склад якої визначає завідувач кафедри. Тези виступу на комісії студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати 5-10 хвилин.

У доповіді необхідно:

- назвати тему курсової роботи, довести її актуальність і значущість;
- сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- стисло розкрити зміст структури роботи;
- викласти результати роботи, висновки і пропозиції.

Після доповіді студент відповідає на запитання викладачів. Під час захисту оцінюються: якість виконаної студентом курсової роботи, рівень знань і набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати практичну діяльність організації, логічно і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну думку

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. В.І.Гуменник, Ю.С.Копчак, О.С.Кондур “Менеджмент організацій– К.; «Знання», 2012 – 503 с.
2. Виноградський М.Д., Виноградська А.М. “Менеджмент в організації”. – К.: Кондор, 2012.
3. Кравченко В.О. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – Одеса: Атлант, 2012 р. – 211 с.
4. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.А. Мазараки; Харків: Фоліо, 2014. – 846 с.
5. Саюн О.В. «Основи менеджменту»: Навчальний посібник - Черкаси - 2014, 216 с.
6. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2015. – 492 с.
7. Шегда А.В. Менеджмент . – К.; «Знання», 2013

Додаткова

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, №254/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. —№ 30. — Ст. 141
2. Податковий кодекс від 2 грудня 2010 року – К.: Голос України 2013. – ст.541
3. Бюджетний кодекс від 8 липня 2010 року N 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572.
4. Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV.// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144.
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року N 435-IV // Відомості Верховної Ради. –2003. – №40. – Ст. 356.
6. Постанова КМУ України від 27 лютого 2013 р. № 187 «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» //Офіційний вісник України, 2013. - № 24. – С. 807
7. Андрушків. Основи менеджменту. – Л.: Світ, 2005.
8. Ансофор І. Стратегическое управление. – М.: Экономика, 1989.
9. Балабанов И.Т. Риск-менеджмент. – М.: Финансы и кредит, 1996.
10. Вітлінський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. – К.: Борисфен-М., 1996.
11. Грабовий Л.Г., Петрова С.Н. Риски в современном бизнесе. – М.: Аланс, 2004.
12. Економіка підприємства за ред. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2000.
13. Кузнецов Ю.В. Проблемы теории и практики менеджмента. – С.-Лт., 1990.
14. Мартыненко М.М. Менеджмент фирмы. – К.: Либра, 1995.
15. Менеджмент организаций. Под. ред. З.П. Румянцевой. – М.: Инфра-М, 1996.
16. Менеджмент організацій. Під ред. Л.І.Федулової. –К.; «Либідь», 2003.
17. Нэмцов В.Д., Довгань Л.Є. Менеджмент організацій. – К.: ТОВ “УВПК ЕксОб”, 2001.
18. Нэмцов В.Д. Стратегічний менеджмент. – К., 2012.
19. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. – К., 1998.

20. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. – М.: Юнити, 1998.

Офіційні джерела інформації в мережі Internet

Интернет-адреса ресурсу	Назва ресурсу
http://www.rada.gov.ua	Офіційний сайт Верховної Ради України
http://minrd.gov.ua/	Офіційний сайт Міністерства доходів і зборів України
http://www.ukrstat.gov.ua	Офіційний сайт Державного комітету статистики України
http://offshore-express.net	Інформаційна система щодо офшорного бізнесу
http://www.smida.gov.ua/	Система розкриття інформації на фондовому ринку України
http://www.twirpx.com/file/172955/	(кейси з менеджменту)
http://www.vzfeiinfo.ru/load/32-1-0-2050	(додаткові задачі з менеджменту)
http://www.aup.ru/books/m31/	(А.И. Орлов Менеджмент: підручник)
http://www.aup.ru/library/	(Електронна бібліотека економічної та ділової літератури)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Навчально-науковий інститут економіки і права

Кафедра менеджменту та економічної безпеки

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітня програма Менеджмент організацій

До захисту допускаю

Завідувач кафедри

С.А. Назаренко

(ініціали, прізвище)

_____

(дата, підпис)

КУРСОВА РОБОТА
освітнього ступеня (бакалавр, магістр)

НАЗВА РОБОТИ

Студент групи _____
(шифр групи) (прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

Науковий керівник _____
(вчені ступінь та звання, прізвище, ініціали) _____ (підпис)

Консультанти: _____
(вчені ступінь та звання, прізвище, ініціали) _____ (підпис)

Зразок змісту курсової роботи на тему: «Формування системи менеджменту на підприємстві».

Зміст

ВСТУП

1. СУЧАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ (ДО 8 СТ.).....	
1.1 Характеристика організації як суб'єкта господарювання.....	
1.2 Визначення внутрішньої структури організації.....	
1.3 Структура управління організацією.....	
1.4 Досягнутий рівень ефективності господарювання.....	
2. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА (ДО 15 СТОР.).....	
2.1 Визначення місії та перспективних цілей діяльності підприємства.....	
2.2 Дослідження факторів макросередовища та мікросередовища організації та їх вплив на ефективність управління.....	
2.3 Аналіз сильних та слабких сторін підприємства.....	
2.4 Вибір стратегії розвитку підприємства.....	
2.5 Організаційна культура та імідж.....	
3. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ЇЇ ВИРІШЕННЯ (ДО 8 СТОР.).....	
3.1 Характеристика проблеми.....	
3.2 Шляхи вирішення проблеми.....	
3.3 Економічний (соціальний) ефект від запропонованих заходів.....	
ВИСНОВКИ (ДО 4 СТОР.).....	
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	